

Лідія Хомич
Полтавський державний педагогічний
інститут ім. В.Г. Короленка
м. Полтава

СТРУКТУРА ЗМІСТУ ПСИХОЛОГО- -ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Головний напрям удосконалення змісту освіти в сучасному вищому навчальному закладі – це реалізація ідеї всебічного розвитку особистості майбутнього спеціаліста. Тільки гармонійний розвиток студента справді забезпечує його підготовку для життя і праці, є запорукою свідомого і творчого виконання випускником професійних і суспільних функцій, формує потребу в самоосвіті, в постійному підвищенні свого наукового і професійного рівня.

Педагогічна освіта, на відміну від інших типів професійної підготовки, повинна давати системні знання про людину як суб'єкта освітнього процесу, що включає навчання і виховання. Ця системність задається не стільки включенням відповідних дисциплін у навчальний план, скільки всім контекстом навчання у педагогічному закладі, коли кожен дисципліну розглядають, з одного боку, як засіб загального розвитку майбутніх педагогів, а з іншого, – як основу їх майбутньої діяльності, спрямованої на розвиток майбутнього школяра.

Специфічна особливість знань у тому, що людина не може їх засвоїти поза активною діяльністю. Водночас якість знань, їх сутність визначається змістом і характеристиками пізнавальної діяльності, завдяки якій вони засвоюються.¹ В процесі сучасного державотворення в Україні принциповою особливістю педагогічної освіти, елементом її змісту

¹ Леонтьев А.М. *Деятельность. Сознание. Личность*. – М.: Политиздат, 1979. – 2-е изд. – С. 271.

є досвід діяльності в умовах демократично організованого процесу навчання. Студент, як майбутній учитель повинен сам визначити чого, як і у кого вчитися. Тільки за таких умов він визнає в подальшому аналогічне право за своїми майбутніми учнями.

Зміст навчання у педагогічних закладах потрібно формувати в таких двох напрямках: по-перше, забезпечувати становлення особистості студента в сукупності його індивідуальних якостей і особливостей. У цьому випадку навчально-виховний процес будують за логікою індивідуального розвитку студента; по-друге, в конкретній сфері соціального досвіду, яка надалі буде засобом і змістом його професійно-педагогічної взаємодії з учнями. Конкретна сфера соціального досвіду дає змогу спеціалісту забезпечувати професійно-педагогічну взаємодію з майбутніми вихованцями.

Проаналізувавши існуючі підходи до структурування змісту освіти у вищих навчальних закладах, ми виділили основні напрями конструювання змісту психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів: спрямування змісту психолого-педагогічної підготовки на досягнення головної мети навчання; додержання цілісності і системності психолого-педагогічної підготовки; гуманістична і культурологічна спрямованість змісту психолого-педагогічної підготовки. Охарактеризуємо кожний з них.

І. Головною метою підготовки вчителя у педагогічному закладі є формування творчої, всебічно розвинутої, духовно збагаченої особистості майбутнього спеціаліста з науковим світоглядом, з широким професійним кругозором, яка постійно дбає про своє самовдосконалення, добре фізично розвинута, тобто підготовлена до активної участі в суспільному житті.

Творчий потенціал особистості відображає здатність людини до перетворень у будь-якій з соціальних форм життєдіяльності, зокрема і в педагогічній, де творчі здібності визначають уміння самостійно неординарно розв'язувати завдання педагогічного процесу. Цьому, насамперед, повинен сприяти зміст психолого-педагогічної підготовки, спрямований на формування у студентів здібностей до саморозвитку, самореалізації, самовизначення, самоорганізації, самореабілітації.

Важливою властивістю творчого потенціалу майбутнього вчителя є здатність до саморозвитку, створення нового не тільки в навколишньому світі, а й у собі. Формування цієї здатності, на думку Л.В. Сохань, визначається зовнішніми і внутрішніми чинниками, оптимальністю їх

поєднання. До внутрішніх відносять: природні ресурси (загальна обдарованість, задатки); досвід (знання, уміння, навички); характерологічні особливості (самостійність, ініціативність, волеволі якості тощо); мотивацію (цілепокладання, самопрограмування, саморегуляцію). Вони повинні узгоджуватися із зовнішніми умовами, що виступають як суспільно необхідні. Творчий потенціал обов'язково має бути проаналізований, по-перше, у плані вимог суспільства до життєдіяльності, котрі визначають соціальні умови для розвитку творчості; по-друге, з боку вимог, які виступають стосовно суб'єкта творчості. Отже, творчий потенціал особистості визначається як об'єктивними можливостями, так і внутрішньоособистісними чинниками, серед яких провідну роль відіграють здібності і особисте ставлення до творчості.²

Розвитку творчого потенціалу особистості сприяє процес її самореалізації, яка є не одномоментною дією, а постійним рухом до нових можливостей особистості, тобто самореалізація, як і цілепокладання, виступає важливим механізмом її становлення і розвитку. Сказане дозволяє зробити висновок, що самореалізація буде сприяти утвердженню особистості майбутнього вчителя і розвитку педагогічних здібностей.

У філософській і педагогічній літературі зазначають, що життєве самовизначення є необхідною умовою людського буття, бо у кожному моменті життя окрема особистість може бути поставлена перед необхідністю прийняття і здійснення самостійного рішення, яке часом визначає всю подальшу долю цієї людини. Тобто самовизначення – це вироблення своєї позиції в житті, свого світогляду, ставлення до себе і навколишнього світу, розуміння суспільних процесів, уміння поставити перед собою завдання і відповідно діяти. У процесі самовизначення виділяють три етапи: самопізнання, самовиховання і життєвий вибір. Під час формування вчителя-дослідника процес самовизначення відіграє провідну роль.

В процесі життєдіяльності важливе значення має самоорганізація, що притаманна кожній людині і особливо важлива для вчителя, який повинен мати навички елементарної психічної саморегуляції, зокрема організація режиму дня, наполегливо йти до поставленої мети, раціонально працювати і спілкуватися.

² Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч. метод. посіб. Ред. рада: В.М. Доній (голова), Г.М. Несен (заст. голови), Л.В. Сохань, І.Г. Єрмаков (наук. ред.) та ін. – К., 1996. – С. 172.

Самоорганізація життєдіяльності людини тісно пов'язана із самореабілітацією, що передбачає: наявність у неї можливостей захистити себе культурними засобами в несприятливому оточенні, відстояти свою позицію, встановити злагоду; вміння долати конфлікти без нервових перевантажень, здатність зняти напруження; управляти не тільки своєю психікою, своїми емоціями, а й своїм тілом; вміння відпочивати, адекватно оцінювати себе та інших.

Отже, для реалізації мети навчально-виховного процесу в сучасному педагогічному закладі недостатньо забезпечувати традиційний підхід під час структурування змісту психолого-педагогічної освіти, що включає здебільшого спеціальні професійні знання. У змісті навчання мають бути і такі компоненти: основні терміни і поняття, без яких не можна засвоїти навчальну дисципліну; педагогічні процеси і явища, без яких важко сформулювати переконання; основні принципи і закономірності, що розкривають суть педагогічних процесів і явищ, об'єктивні зв'язки між ними; провідні ідеї педагогічної науки, які широко застосовують на практиці; ціннісні орієнтири особистості, що відображають соціальний досвід емоційно-ціннісного відношення до дійсності.

II. Цілісність і системність змісту психолого-педагогічної підготовки є визначальним у формуванні майбутнього спеціаліста. При цьому засобами реалізації системного підходу слугують внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які визначають логіку навчальної інформації, її структуру, системні категорії, за допомогою яких системні об'єкти наповнюються конкретним педагогічним змістом.

Проблему системного підходу до засвоєння знань про педагогічні явища в наш час не можна вважати остаточно розв'язаною. Є різні погляди щодо розуміння і виділення компонентів системи та її структури.

У науковій літературі виділяють низку принципів системного підходу до вивчення предметів і явищ, притаманних і психолого-педагогічним дисциплінам. Основним є принцип цілісності. Він зумовлений діалектичним розумінням навколишньої дійсності і дає уявлення про зв'язки між елементами і явищами в природі і суспільному житті.

Сутність цілісності в навчально-виховному процесі полягає в підпорядкуванні всіх його компонентів, частин і функцій головному – формуванню цілісної особистості майбутнього вчителя. Цикл психолого-педагогічних дисциплін у педагогічному закладі інтегрує сукупність усіх тих явищ, які можна умовно назвати людинознавчими. Загальна професійна психолого-педагогічна підготовка виконує важливі соціальні

і професійні функції: забезпечує розвиток загальної і професійної культури майбутніх учителів, педагогічного мислення, професійно значущих якостей. Це системоутворююча професійна підготовка вчителя будь-якого рівня.

Психолого-педагогічна підготовка включає вивчення в процесі навчання таких дисциплін: педагогіки, загальної психології, вікової і педагогічної психології, основ педагогічної майстерності, основ наукових досліджень. Комплексною цільовою програмою вивчення цих дисциплін передбачено, по-перше, їх узгодження у часі, по-друге, додержання наступності і логіки вивчення, використання міжпредметних зв'язків. Основні курси опановують протягом п'яти семестрів, а загалом професійно-педагогічна підготовка триває весь період навчання в педагогічному закладі, включає й альтернативні спецкурси, узагальнення психолого-педагогічних умінь у процесі педагогічної практики, написання рефератів, курсових і дипломних робіт.

Можна виділити такі напрями взаємозв'язку психолого-педагогічних дисциплін: забезпечення наступності у розвитку знань, у формуванні понять, спільних для психолого-педагогічних дисциплін; здійснення єдиного підходу до формування педагогічних умінь і навичок, систематизації і узагальнення знань, набутих у процесі вивчення циклу дисциплін; уникнення дублювання і вивчення одних і тих самих питань під час викладання різних дисциплін; формування в студентів педагогічного мислення, вироблення вміння розглядати педагогічні явища діалектично, у взаємозв'язку, визначати причини явищ та їх наслідки; аналіз педагогічних фактів і явищ з точки зору фізіології, психології, педагогіки.

Другий принцип системного підходу під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін – структурність, згідно з якою предмети і явища розглядають як певним чином організовані системи, що мають внутрішню будову або структуру. У структурі власне професійно-педагогічної підготовки можна виділити три основні блоки: загальнотеоретичні знання; педагогіко-технологічні знання, базові професійно-педагогічні знання.

Фундаментальні теоретичні знання умовно поділяємо на три структурні об'єднання. Перше – це загальні проблеми виховання, що розглядають його як: 1) засіб розвитку особистості, організації взаємодії загальнолюдської, конкретно-історичної і національної культури, умову засвоєння загальнолюдських і вироблення індивідуально-особистісних цінностей; 2) соціальне і біологічне в структурі людської особистості

(суб'єкт-суб'єктні відносини в процесі навчально-виховної діяльності; врахування вікових, статевих та індивідуальних особливостей у педагогічному процесі); 3) закономірні зв'язки між моральним, розумовим, естетичним, екологічним і фізичним вихованням; 4) функції громадських організацій у вихованні підростаючих поколінь (вплив на формування особистості мікросоціуму; особистість вчителя в теорії і практиці педагогіки).

Зміст другого об'єднання стосується теорії освіти і навчання школярів. Узагальнено його структуру можна окреслити такими проблемами: сучасні концепції змісту освіти в їх історичному розвитку; демократизація і гуманізація педагогічного процесу; виховуюче і розвиваюче навчання; організаційні форми і методи навчання; мотивація пізнавально-навчальної діяльності учнів і формування позитивного ставлення до неї; диференціація й індивідуалізація навчання і ін..

Третє структурне об'єднання включає: питання, які стосуються організаційних аспектів народної освіти: концепція безперервної багаторівневої освіти та її генезис; система народної освіти за кордоном, їх побудова і принципи організації діяльності в сучасних умовах; навчально-виховні заклади, проблеми і перспективи їх розвитку.

Педагогіко-технологічними знаннями забезпечують педагогічну підготовку майбутніх учителів із загальнодидактичних або технологічних позицій. Цей блок передбачає такі питання: навчальні програми, підручники і методики їх використання залежно від профілю діяльності майбутнього вчителя; системи засобів навчання і методики їх використання; способи спілкування вчителя з учнями; організація діяльності вчителя і учнів з використанням різних форм і видів навчальної і пізнавальної діяльності; перевірка й оцінка знань, умінь і навичок учнів тощо.

Останній блок спрямований на формування таких типів професійно-педагогічних умінь: діагностичних, прогностичних, організаційних, комунікативних, аналітичних.

Наведену структуру психолого-педагогічної освіти конкретизовано в розроблений і науково-обґрунтований системі спеціальної науково-методичної підготовки вчителя початкових класів.

Структурність притаманна й кожній навчальній дисципліні психолого-педагогічного циклу. Розглянемо це на прикладі курсу „Теорія та історія педагогіки”, програмою якого передбачено реалізацію й такого принципу системності, як інтегративність. Його філософська сутність у тому, що

кожний компонент системи існує лише у взаємозв'язку з іншими компонентами.

Порівняно з діючими програмами у запропонований нами варіант³ внесені суттєві змістові, логічні, структурні зміни, передбачено інтеграцію навчального матеріалу на основі широких міжпредметних зв'язків педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, етнопедагогіки, соціальної педагогіки і філософії.

На першому курсі згідно з програмою студенти розглядають тематичний блок „Теоретичні основи педагогіки” і на основі першоджерел вивчають історію розвитку початкової освіти й становлення прогресивної світової педагогічної думки, особливу увагу звертаючи на педагогічну спадщину вчених України. Паралельно з розділом „Становлення педагогіки як науки” програма орієнтує на висвітлення історії розвитку поглядів на особистість і підготовку вчителя.

Тематичний блок другого курсу – „Цілісний педагогічний процес” – присвячений питанням взаємозв'язку навчальної і виховної роботи вчителя. Послідовність вивчення тем відповідає логіці та етапності розвитку навчально-виховного процесу в реальній дійсності: від обґрунтування мети і принципів до оцінки результату. На основі порівняльного аналізу студенти ознайомлюються з педагогічними системами минулого і сучасності, етапами педагогічного процесу і змістом початкової освіти. Особливу увагу майбутніх учителів привернуто до специфіки діяльності і спілкування в навчально-виховному процесі, зорієнтовано їх на розв'язання завдань, що постають у процесі єднання класної і позаурочної роботи. У зв'язку з цим навчання розглянуто як один з центральних чинників виховання. З урахуванням завдань гуманізації педагогічного процесу в програмі передбачено розділ естетизації навчання і виховання молодших школярів. Кожний учитель початкової школи є насамперед вихователем. Через те в програмі передбачено тематичний розділ „Методика виховної роботи”, що дає змогу вихователю оволодіти формами і методами організації виховного процесу. На теоретичному рівні він ознайомлює з методикою організації колективу, а також з методами переконання і педагогічного стимулювання. Під час практики сприяє формуванню вміння планувати, організовувати і проводити тематичні і комплексні виховні заходи з молодшими школярами.

³ Програма курсу *Теорія та історія педагогіки* / Підгот. Л.О.Хомич, М.П. Лещенко. – Полтава, 1996. – 36 с.

На третьому курсі програмою передбачено вивчення тематичного блоку „Індивідуальність особистості і педагогічні основи її розвитку”. Його структура ознайомлює студентів з можливостями інтеграції педагогічних зусиль усіх суб’єктів навчально-виховного процесу для формування особистості кожного школяра. Особливу увагу приділено вивченню педагогічних умов, які сприяють використанню мистецтва і елементів народознавства для індивідуалізації педагогічного процесу. Запропонована система практичних і лабораторних занять дає змогу конкретно вивчити специфіку роботи з обдарованими дітьми, дітьми-інвалідами, а також школярами, які зазнали негативного екологічного впливу. Практичні і лабораторні заняття зорієнтовано на дослідницьку роботу в різних типах шкіл. Накопиченню досвіду діагностичної і прогностичної роботи сприяють спеціально введені години для вивчення індивідуальних особливостей школяра.

Така структура програми відповідає діалектичній логіці (історія питання – теорія – методика реалізації теорії – педагогічна технологія) і допомагає уникнути дублювання, переконатися в дієвості теорії і практики, актуалізувати професійні знання в практичній діяльності. Зміст і структура курсу „Теорія та історія педагогіки” створюють сприятливі умови для розвитку особистості вчителя початкових класів.

Систему впорядковують згідно з принципом ієрархічності, який свідчить, що кожна система, котру вивчають, в одному випадку є підсистемою системи вищого порядку, а в іншому – кожний компонент системи, яку аналізують, є підсистема даної системи. Так, зміст кожної дисципліни психолого-педагогічного циклу – підсистема системи його цілісного змісту. Кожна з цих дисциплін підпорядкована одна одній і характеризується певною логікою викладання теоретичних і технологічних знань, а також практичних умінь і навичок.

Ієрархічність вивчення психолого-педагогічних дисциплін забезпечує така логіка: формування теоретичних знань про особливості організації цілісного навчально-виховного процесу і особистості учня в ньому; формування педагогічних умінь для роботи з особистістю молодшого школяра.

Останній принцип – взаємодія системи із зовнішнім середовищем. Він виражається в умовах, які можуть не тільки стимулювати життєдіяльність системи, а й гальмувати її розвиток. Зовнішнім середовищем змісту психолого-педагогічної підготовки є система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів.

III. Створити соціально-педагогічні умови, що забезпечували б виховання гуманної соціально активної особистості, готували до повноцінного і щасливого життя, – головна мета, яку ставить суспільство перед системою освіти. Через те потрібно здійснювати гуманізацію освіти, тобто відбивати в освітньому процесі тенденції сучасного суспільства, в якому б людська особистість визнавалася найвищою цінністю, а утвердження блага людей було б найважливішим критерієм суспільних відносин.⁴

Щоб реалізувати проблеми гуманізації в сучасній системі освіти потрібно повернути школу обличчям до дитини, поважати її особистість, довіряти їй, зрозуміти її особисту мету, запити і інтереси, тобто створити максимальні умови для самовизначення.

Поняття „гуманізація освіти” в наш час розуміють по різному: як зміну змісту освіти, збільшення в ній питомої ваги гуманітарних знань і цінностей загальнолюдської культури загалом; як демократизацію педагогічного спілкування, створення в кожному навчальному закладі належного морально-психологічного клімату; як урахування індивідуальних особливостей школярів; звернення до мотиваційно-потрібнісної сфери дитини.

Найповніше і найглибше визначення поняття гуманізації школи – це олюднення особистості кожного педагога і кожної дитини. Отже, потрібно переосмислити мету підготовки вчителя. Важливо не тільки вдосконалювати сферу професійних знань, умінь і навичок, а й насамперед цілеспрямовано формувати всі лінії становлення особистості педагога: його ціннісні естетичні орієнтації, спонукальну (мотиваційно-потрібнісну сферу) і виконавську регуляцію (професійні знання, уміння і навички).

Зміст психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів базується на гуманній педагогіці і спрямований на вироблення в студентів власної концепції сприймання дитини, аналіз гуманістичних засад у класичному педагогічному досвіді, ознайомлення з сучасними гуманістичними і традиційними (авторитарними) педагогічними концепціями, засвоєння особистісно-гуманного підходу до учня, забезпечення його в початковій школі.

У процесі формування професійної готовності майбутнього вчителя до реалізації принципів гуманної педагогіки потрібно розв’язувати такі

⁴ Гончаренко С.У., Мальований Ю.І. *Гуманітаризація загальної середньої освіти* // Початкова школа. – 1995. – № 3. – С. 4–10.

завдання: утверджувати в студентів віру в кожную дитину, а також у свої педагогічні можливості і здібності, переконаність у непереборній силі гуманного підходу до дітей; виховувати у студентів любов до дітей; прищеплювати навички творчого розв'язання педагогічних завдань; розвивати інтерес до класичної педагогічної мудрості, сучасних психолого-педагогічних і філософських досліджень, прагнення до самовдосконалення.

IV. Відродження духовності в системі освіти – це та першооснова, на якій тільки й можлива її наступна розбудова. Шлях до цього – гуманітаризація освіти, суть якої в забезпеченні ґрунтового загально-культурного розвитку, формування гармонійної, цілісної особистості; така освіта є передумовою і суттєвим чинником професійного становлення і самореалізації людини.⁵

Процес формування особистості, зокрема вчителя, повинен здійснюватися за законами краси, тобто важливим компонентом мети є естетичний аспект – ставлення до навколишнього світу. Розвиток естетичних можливостей, здібностей і почуттів має велике значення для загального формування особистості. Тому естетичне повинно бути компонентом змісту психолого-педагогічної підготовки, а також сприяти розвитку такої форми організації процесу професійної підготовки вчителя, яка б відповідала специфіці естетико-художнього процесу засвоєння.

Естетизацію навчально-виховного процесу початкової школи починають інтенсивно забезпечувати в Україні після проголошення державної незалежності. Відроджується духовна культура українського народу: ідеї його традицій, звичаїв включаються у зміст освіти. Особливого значення надають культурологічному аспекту підготовки майбутніх учителів, переносячи акценти з традиційного засвоєння відповідної інформації на розвиток загальної культури, їх почуттів, навичок студентів, поведінки, що утворюють центр, навколо якого об'єднуються знання і вміння, формуючи неповторну індивідуальність особистості і визначаючи особливості її діяльності. Завдяки цьому поняття духовної культури входить в систему координат професійно значущих якостей особистості і дає підстави говорити про педагогічну культуру з її характеристиками технологічної майстерності і багатством внутрішнього світу майбутнього педагога.

⁵ Гончаренко С.У., Мальований Ю.І. Гуманітаризація загальної середньої освіти // Початкова школа. – 1995. – № 3. – С. 4–10.

Психолого-педагогічні дисципліни за своєю суттю є гуманними. Вони мають сприяти формуванню духовного начала в розвитку свідомої культурної творчості майбутнього вчителя. Через те в їх змісті, запропонованому нами, повинен бути естетичний компонент, який можна реалізувати в процесі: 1) ознайомлення з античною культурою на основі вивчення філософських учень стародавніх Греції і Риму; 2) вивчення давньогрецької і дохристиянської слов'янської міфології для виявлення їх виховного значення; 3) ознайомлення з життям і педагогічною діяльністю видатних зарубіжних і вітчизняних філософів, письменників, педагогів і психологів, в особистості яких був повно виявлений ідеал всебічно освіченої людини; 4) формування культури взаємовідносин у цілісному навчально-виховному процесі під час вивчення всього циклу психолого-педагогічних дисциплін; 5) формування культури мовлення вчителя (особливе значення в цьому курсу педагогічної майстерності, а також особистості кожного викладача вищого навчального закладу); 6) формування педагогічного такту під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін і проходження педагогічної практики; 7) включення в курс „Теорія та історія педагогіки” спеціальних розділів „Естетизація процесів навчання і виховання молодших школярів”, що дає змогу ознайомитися з концепціями естетичного виховання, а також „Шляхи і методи творчого розвитку молодших школярів”, в якому розкрито особливості використання мистецтва, в т.ч. драматизації навчально-виховного процесу.

Такий зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів створює сприятливі умови для розвитку особистості педагога, а виділені напрями конструювання змісту спрямовані на: теоретико-методологічну підготовку, якою передбачено формування узагальнених на високому рівні знань, творчого мислення, загальної культури, педагогічної свідомості, поведінки і дії; професійну підготовку, що полягає в оволодінні психолого-педагогічними знаннями, уміннями і навичками організації навчально-виховного процесу з учнями; розвиток індивідуальності вчителя на основі цілісного і міждисциплінарного підходів.

Лідія Хомич

СТРУКТУРА ЗМІСТУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Резюме

У зв'язку з переходом в Україні на багаторівневу систему підготовки вчителя початкових класів постає проблема організації і структури змісту психолого-педагогічної підготовки. У статті характеризуються основні напрями конструювання змісту психолого-педагогічної підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів, зокрема: спрямування змісту психолого-педагогічної підготовки на досягнення головної мети навчання; додержання цілісності і системності психолого-педагогічної підготовки; гуманістична і культурологічна спрямованість змісту психолого-педагогічної підготовки. Виділені напрями конструювання змісту спрямовані на теоретико-методологічну професійну підготовку, якою передбачено формування узагальнених на високому рівні знань, творчого мислення, загальної культури, педагогічної свідомості, оволодіння навичками організації навчально-виховного процесу з учнями, розвиток індивідуальності майбутнього вчителя.

Lidia Chomicz

STRUKTURA TREŚCI PSYCHOLOGO-PEDAGOGICZNEGO PRZYGOTOWYWANIA PRZYSZŁEGO NAUCZYCIELA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Streszczenie

W związku z przechodzeniem na Ukrainie na wielopoziomowy system przygotowania nauczyciela klas szkoły podstawowej powstaje problem organizacji i struktury treści psycho-pedagogicznego przygotowania. W artykule charakteryzuje się zasadnicze kierunki konstruowania treści psycho-pedagogicznego przygotowania licencjatów, specjalistów i magistrów, a szczególnie: ukierunkowanie treści psycho-pedagogicznego przygotowania dla osiągnięcia głównego celu nauczania; dotrzymanie spójności i systemowości psycho-pedagogicznego przygotowania, humanistyczne i kulturologiczne ukierunkowanie treści psycho-pedagogicznego przygotowania. Wyznaczone kierunki konstruowania treści psycho-pedagogicznego przygotowania są na teoretyczno-metodologiczne przygotowanie zawodowe, które skierowane jest na kształtowanie wysokiego poziomu wiedzy, twórczego myślenia, ogólnej kultury, świadomości pedagogicznej, opanowanie umiejętności organizacji procesu nauczania i wychowania uczniów, rozwój osobowości przyszłego nauczyciela.

Lidia Khomich

A STRUCTURE OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TRAINING OF A FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Summary

A problem of formation and structure of the psychological and pedagogical training has arisen in Ukraine as a result of transition to a multistage system of primary school teacher's training. The principal trends towards organizing the Bachelors' and Masters' psychological and pedagogical training are analyzed. These trends include orientation of psychological and pedagogical training to achieving the principal aim of study, the integrity and systematic nature of the psychological and pedagogical training, humanistic and cultural orientation of psychological and pedagogical training. The emphasized trends are directed to the theoretical and methodical vocational training providing the formation of high-level knowledge, creative thinking, pedagogical consciousness, mastering the skills of educational and pedagogical work with pupils, the development of future teacher's individuality.